

ADAPT2DC

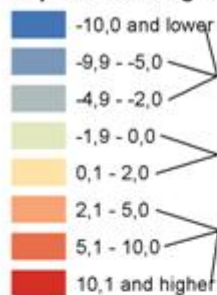
ADAPT2DC – Adaptace na demografické změny

společná nadnárodní vize pro poskytování služeb a fungování infrastruktury v regionech a městech ve střední Evropě, v nichž dochází k úbytku obyvatel

"Demografická změna je jednou z nejvýznamnějších výzev pro ekonomicky, sociálně i ekologicky udržitelný rozvoj ve střední Evropě. V mnoha evropských státech klesá počet obyvatel v důsledku nízké porodnosti a emigrace a dochází ke stárnutí populace. Pokud však budou státní instituce, soukromé subjekty a občanská společnost spolupracovat na přizpůsobení se demografickým změnám, může se tato hrozba změnit v šanci na lepší budoucnost." (ADAPT2DC Evropská strategie)

Cílem projektu ADAPT2DC je rozvíjet přenositelné strategie pro řízení služeb a infrastruktury v regionech a městech s úbytkem počtu obyvatel v Německu, Česku, Maďarsku, Itálii, Polsku a Slovinsku. Vzhledem k tomu, že projekt ADAPT2DC je ve své závěrečné fázi, rádi bychom se podělili o výsledky projektu, návrhy a doporučení pro tvůrce politik.

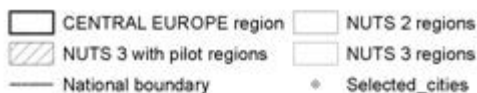
Population change 2001-2011 (%)

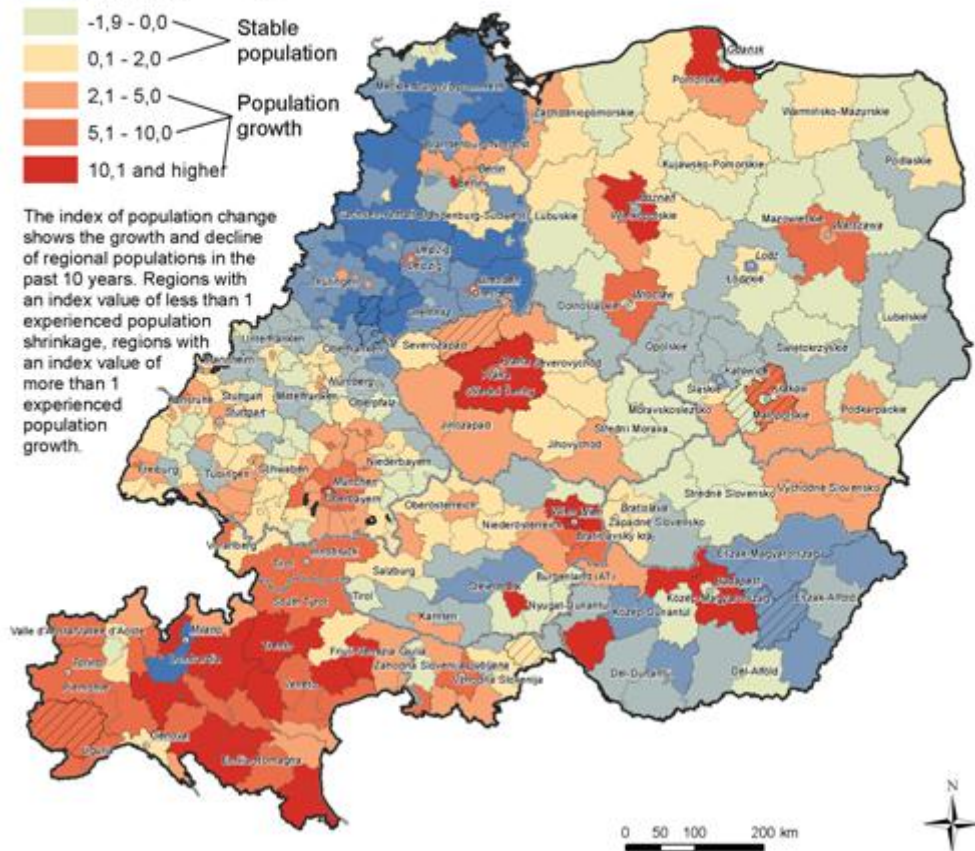
Shrinking region

Stable population

Population growth

The index of population change shows the growth and decline of regional populations in the past 10 years. Regions with an index value of less than 1 experienced population shrinkage, regions with an index value of more than 1 experienced population growth.

Hlavní doporučení projektu ADAPT2DC pro tvůrce politiky na regionální úrovni

Jak se vyrovnat s důsledky úbytku počtu obyvatelstva a stárnutí obecně?

Demografické změny představují dlouhodobý proces, kterému je třeba se přizpůsobit. Podle demografických projekcí na národní úrovni v Česku, Německu, Maďarsku, Polsku, na Slovensku a ve Slovinsku se do roku 2030 očekává pokles celkového počtu obyvatel, který bude převážně způsoben negativní přirozenou měnou (vyšší úmrtností než porodností). Spolu s předpokládaným prodlužováním délky života to znamená, že poměr počtu starších lidí k počtu ekonomicky aktivních obyvatel se zvýší ve všech středoevropských státech a tím se zvýší i ekonomická a sociální zátěž.

Existují nějaké příznivé dopady demografických změn (jako je stárnutí, migrace atd.)?

Z ekonomického hlediska jsou demografické změny spojovány spíše s negativy (vyšší náklady na veřejnou zdravotní péči, důchodové zabezpečení, nedostatek pracovních sil atd.). Demografické změny ale zároveň **nabízejí i příležitosti** – např.

ekonomický potenciál ve vztahu k tzv. "stříbrné ekonomice", produktivita multikulturních imigrantů apod. Z tohoto hlediska je třeba podporovat politiky aktivního stárnutí spolu s odpovídajícími opatřeními podporujícími rovnost žen a mužů a opatřeními vytvářejícími vhodné podmínky pro rodiny s dětmi a zejména odstraňovat překážky bránící rodinám pořídit si více dětí.

Proč je důležité sledovat a předvídat demografické změny?

Zkušenosti z jiných regionů nebo obcí, ve kterých významně klesl počet obyvatel a narostl podíl starší populace, mohou umožnit politikům na regionální úrovni předvídat situaci a problémy, které se mohou stát relevantní i v jejich regionu či obci v budoucnu.

Proč je důležité začlenit politiky zaměřené na demografické změny do příslušných regionálních politik?

Všeobecně platí, že téma stárnutí obyvatelstva je mnohem častěji součástí politických opatření v regionech než opatření týkající se úbytku obyvatel. Většina politik řešících pokles počtu obyvatel je součástí jiných, širěji pojatých politických dokumentů a nejsou vytvářeny politiky reagující na demografické změny. Obecně by měly být více vytvářeny politiky zabývající se konkrétně dopady demografických změn.

Jak zavádět inovace v regionech s úbytkem obyvatel?

Každá z partnerských zemí účastnících se projektu realizovala pilotní akci, aby prověřila na svém území jeden z příkladů dobré praxe. Byly testovány různé nápady v různých oblastech, jako jsou demografický koučink na místní úrovni, úspory nákladů na péči o veřejný majetek, služby telemedicíny pro seniory, zavádění flexibilních mateřských škol, které pomáhají ženám znovu se začlenit na trh práce atd. Hlavním problémem oblastí, ve kterých dochází k úbytku populace a ke stárnutí obyvatel, je to, že mnoho současných služeb a infrastruktura, byly původně dimenzované na vyšší hustotu zalidnění a nyní jsou užívány pouze omezeně, nezbytné investice přitom vysoce přesahují rozpočet malých obcí.

Jak začlenit přízpusobování se demografickým změnám do strategického plánování?

Z analýz a zkušeností projektu ADAPT2DC vyplývá celá řada politických doporučení, která jsou uvedena v "Evropské strategii pro vyrovnávání se s demografickými změnami". Hlavním cílem této publikace je poskytnout doporučení regionálním aktérům, jak úspěšně a efektivně reagovat na výzvy, kterým v regionech s úbytkem obyvatel čelí v oblasti infrastruktury. Jsou zde prezentovány obecné, ale i konkrétní návrhy řešení, které umožní regionům a obcím lépe se připravit na demografické změny v budoucnosti.

Některá zajímavá doporučení z různých politických oblastí:

o **Integrované plánování veřejné dopravy** - jedná se o integraci všech prostředků (železniční a autobusové) do jednoho plánu, aby se zabránilo vzniku neefektivní konkurenční nabídky

o **Spojení poptávky** ze strany co nejvíce subjektů, tedy integrace veřejné dopravy a dopravy do školy, a pokud to bude možné i nákladní a osobní dopravy k zajištění maximálního využití kapacit.

o V oblastech s obzvláště nízkou hustotou zalidnění navrhujeme uplatňování **pružnějších právních norem**, například by mělo být povoleno použití malých

čistíren odpadních vod jako alternativa k centrální (komunální) čistírně odpadních vod apod.

o **Identifikace prázdných budov** a jejich zmapování v regionu nebo ve městě a umožnit tak snazší orientaci pro případné investory nebo vyvolání možné změny funkce stavby. Pokud je to možné, je též vhodné sloučit údaje o prázdných budovách s dalšími dostupnými údaji jako např. údaje o majiteli/majitelích budov nebo údaje o případné památkové ochraně apod.

o **Mobilní praxe**, prostřednictvím které může být zajišťována nezbytná lékařská péče v odlehlých oblastech, kde funguje jen málo lékařů.

o Podpora (nebo zvyšování povědomí) o **alternativních formách soužití pro seniory**, například společné bydlení více seniorů nebo asistované bydlení, které s využitím moderní techniky umožňuje seniorům žít co nejdéle ve svých bytech a oddálit tak okamžik, kdy se musí přestěhovat do pečovatelského domu.

o **Sloučení péče o děti s péčí o seniory do jedné budovy** a realizace programů, ze kterých tyto dvě skupiny mohou profitovat od sebe navzájem.

o Co se týče struktury osídlení, větší **důraz na rozvoj městských center** než na rozvoj nové výstavby na předměstí, neboť rozvoj předměstí je spojen s vyššími náklady v oblasti infrastruktury: pro nové domy musí být vzniknout silnice, být zavedena voda, kanalizace, elektřina, internet atd.

o Případným investorům a zájemcům o osídlení by měly být nabídnuty prázdné budovy v centru města, aby nedocházelo k upadání centra města na úkor vzniku předměstí. **Prázdné a rozpadající se budovy v centrech měst mají totiž nepříznivý vliv na image města** a mohou snížit i hodnotu majetku v okolí.

Doporučené výsledky projektu, užitečné odkazy:

Na konci projektu vznikla na základě získaných zkušeností [Evropská strategie pro vyrovnávání se s demografickými změnami na regionální úrovni](#), která obsahuje návrhy, jak mohou být sníženy náklady na infrastrukturu a poskytování služeb v reakci na demografické změny a snižování počtu obyvatel v obcích.

[Poziční dokument](#) upozorňuje na klíčové výzvy, kterým střední Evropa již čelí nebo bude čelit v nadcházejících letech v důsledku procesů demografických změn. Dokument pomáhá lépe pochopit změny v nákladech na infrastrukturu a služby ve vztahu k demografickým změnám, dává nahlédnout do budoucnosti, pokud jde o nakládání s infrastrukturami, a to vše z regionální, národní a nadnárodní perspektivy a předkládá obecná doporučení, jak se přizpůsobit demografickým změnám prostřednictvím politik. Zároveň dává konkrétní doporučení pro jednotlivé oblasti infrastruktury.

[Srovnávací socio-ekonomická analýza regionů a měst s úbytkem obyvatelstva ve střední Evropě](#) Výstup má za cíl poskytnout základní srovnávací demografické analýzy regionů ve středoevropském prostoru (Rakousko, Česko, Německo, Maďarsko, Itálie, Polsko, Slovensko, Slovinsko). Úbytek populace a stárnutí populace je možné pozorovat na regionální úrovni ve všech zemích střední Evropy.

[Nadnárodní průvodce pro realizaci pilotních akcí](#) využívá zkušeností získaných při provádění pilotních akcí v rámci projektu ADAPT2DC a předkládá národním a regionálním institucím návrhy na restrukturalizaci veřejných služeb a infrastruktury v reakci na úbytek nebo stárnutí obyvatelstva. Cílem je využít poznatky získané v rámci projektu a využít je k vytvoření souboru mezinárodních podnětů pro provádění

regionálních opatření.

Závěrečná zpráva o pilotních akcích V rámci projektu ADAPT2DC byly realizovány pilotní akce v různých odvětvích: inovativní řešení pro veřejnou dopravu, úspory v oblasti správy veřejného majetku, nové zdravotnické služby, inovativní formy soužití generací, nové nástroje pro správu veřejné infrastruktury, nové strategie racionalizace služeb na mikroregionální úrovni apod. Toto "společné zhodnocení" je souhrnem všech pilotních aktivit realizovaných v rámci projektu včetně popisu jejich hlavních rysů.

E-kniha „Jak se vypořádat s náklady na infrastrukturu v regionech s úbytkem obyvatel“ poskytuje obecný přehled o demografických trendech a jejich dopadech na evropské, středoevropské i na národní úrovni a porovnává středoevropské regiony z hlediska demografických změn.

Více informací o projektu naleznete na oficiálních **webových stránkách projektu ADAPT2DC.**

Contact:

Thuringian Ministry for Building, Regional Development and Infrastructure
Germany, 99096 Erfurt, Werner-Seelenbinder Str. 8

www.thuringen.de/de/tmblv/

Contact Person:

Klaus Bongartz

+493613791515

klaus.bongartz@tmblv.thuringen.de